Ein Godologisk Skriving um Sálmabók, Annarrar Kapituli

詩篇第二篇之神學學術釋經

- Frank Leo 劉宗唐 משה הלוי *Φραγκίσκος Μωυσῆς Λευίτάκης*
משה לוין (לעווין)

I. Inngangsord / 導論

Þessi skriving er ein godologisk ok tungumålig útlegging av Sálmabók annarrar kapituli, ein av dei messingsfullju sálmum í heilu Skrifteni. Sálmen er kendur sem ein „konungasálm" ok ein „messíassálm," ok hannj hever fengiò djúpan lesning í rabbínsku ok kristnu goðologisku hefðum.

本論文乃詩篇第二篇之神學暨語言學釋經，此篇乃全經中最具重要意義之詩篇之一。本詩篇素被稱為「王室詩篇」及「彌賽亞詩篇」，在猶太拉比傳統與基督教神學傳統中，皆獲得極為深刻之解讀。

Í Talmúði Bavlí, Berakhot 9b, er skrivað at Sálm 1 ok Sálm 2 eru eitt parsjá — ein heild:

在巴比倫塔木德《祝福篇》9b中，記載詩篇第一篇與第二篇實為一體——乃同一篇章：

אַשְׁרֵי הָאִישׁ וְלָמָּה רָגְשׁוּ גּוֹיִם חֲדָא פָּרָשָׁה הִיא

'ashrē hā'īsh ve-*lāmmāh rāgeshū gōyīm — ḥadā pārāshāh hī'*

„'Sæll er mannen' ok 'Hví rasa heiðningjarnir' er eitt parsjá."

「『那人有福了』與『外邦為何爭鬧』，乃同一篇章。」

Þetta er grundvollrinn fyri at Rabbi Jehóshua ben Levi segir at fjórtán fyrstu sálmarnir eru aðeins átján, ok Sálm 2 er ekki tald serskilld.

此乃拉比約書亞·本·利未主張前方諸篇詩篇合計僅十八篇、詩篇第二篇不另計之根據。

II. Textið ok Útlegging, Vers fyri Vers / 經文逐節釋義

Vers 1 / 第一節

Hebraiskt:

לָמָּה רָגְשׁוּ גוֹיִם וּלְאֻמִּים יֶהְגּוּ־רִיק׃

Lāmmāh rāgeshū gōyīm ū-le'ummīm yehgū-rīq.

Gríska (LXX):

Ἵνα τί ἐφρύαξαν ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά;

Hina tí ephryaxan éthnē, kaì laoì emelétēsan kená?

Norn: Hví rasa þjóðirnar, ok folki tenkja fåfengt?

華語：外邦為何爭鬧？萬民為何圖謀虛妄之事？

Verbið רָגְשׁוּ (*rāgeshū*) av rotenni ר-ג-ש (*r-g-sh*) merkjer „at rasa, at gera uppreisn í stórum flokki." Þetta ord finnst aðeins her í heilu Tanakh ok er þvílikum hápax legómenon. Í Grísku (LXX) er þetta yvirfert veð ἐφρύαξαν (*ephryaxan*), av verbenu φρυάσσω (*phryássō*), sem merkjer „at gnegja semhestur, at vera villt ok óstjornligt."

動詞 רָגְשׁוּ（*rāgeshū*）源自詞根 ר-ג-ש（*r-g-sh*），意為「喧嘩、群聚騷動」。此詞在整部《希伯來聖經》中僅此一見，故為「唯一出現詞」（hapax legomenon）。七十士譯本以希臘語動詞 ἐφρύαξαν（*ephryaxan*）譯之，源自 φρυάσσω（*phryássō*），原意為「如馬嘶鳴般狂暴」。

Orðið יֶהְגּוּ (*yehgū*) av rotenni ה-ג-ה (*h-g-h*) merkjer „at mumla, at grunda, at hugsa" — sama rotin sem er í Sálm 1:2 þar sem den rettferdugi mannen „grundar" á Guðs lög. Her er eitt djúpt tungumåligt andstøðusamband (kontrast): den rettferdugi grundar á Torah; þjóðirnar grunda á fåfengt.

動詞 יֶהְגּוּ（*yehgū*）源自詞根 ה-ג-ה（*h-g-h*），意為「低語、默想、沉思」——與詩篇第一篇第二節中義人「晝夜默想」上帝律法所用者為同一詞根。此處呈現深刻之語言對比：義人默想妥拉，萬民卻圖謀虛妄。

Midrash Tehillim 2:1 leggur út:

《詩篇米德拉什》2:1 闡釋：

למה רגשו גוים — זה שאמר הכתוב: והרשעים כים נגרש. מה הים הזה כל סירותיו על פיו, כך סירותיהן של רשעים על פיהם.

Lāmmāh rāgeshū gōyīm — zeh she'āmar ha-kātuv: ve-hā-reshā'īm ka-yām nigrāsh. Māh ha-yām ha-zeh kol sīrōtāv 'al pīv, kākh sīrōtēhen shel reshā'īm 'al pīhem.

„Hví rasa þjóðirnar — þetta er þat sem Skriftin segir: 'Ok dei vondu eru sem rasande sjóen.' Liksom sjóen spýr allri sin uhreinleik á strandinni, so spýr dei vondu all sínum uhreinleik frá munnenom."

「外邦為何爭鬧——此即聖經所言：『惡人好像翻騰的海。』海將一切穢物噴於岸上，惡人亦將一切穢物傾吐於其口中。」

Midrash Tehillim heldur åfram ok nemner allir konungarnir sem risu imóti Guði: Farao sagði מִי ה׳ (*mī YHWH*, „Hven er HERREN?"); Sanheriv sagði מִי בְכָל אֱלֹהֵי הָאֲרָצוֹת (*mī be-khol 'elōhē hā-'arāṣōt*, „Hven millum allra landa-guðanna?"); Nebukadnessar sagði וּמָאן הוּא אֱלָה (*ū-mān hū' 'elāh*, „Ok hven er den guðen?").

《詩篇米德拉什》繼而列舉歷代悖逆上帝之君王：法老曰 מִי ה׳（「耶和華是誰？」）；西拿基立曰 מִי בְּכָל אֱלֹהֵי הָאֲרָצוֹת（「列邦諸神中有誰？」）；尼布甲尼撒曰 וּמָאן הוּא אֱלָה（「哪位神能？」）。

Vers 2 / 第二節
Hebraiskt:

יִתְיַצְּבוּ מַלְכֵי־אֶרֶץ וְרוֹזְנִים נוֹסְדוּ־יָחַד עַל־יְהוָה וְעַל־מְשִׁיחוֹ׃

Yityaṣṣevū malkhē-'ereṣ ve-rōzenīm nōsedū-yāḥad 'al-YHWH ve-'al-meshīḥō.

Gríska (LXX):

παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ. διάψαλμα.

Paréstēsan hoi basileís tēs gēs kaì hoi árkhontes synḗkhthēsan epì tò autò katà toū kyríou kaì katà toū khristoū autoū. Diápsalma.

Norn: Kongarnir av jordeni standa upp, ok herranir rådgera saman — imóti HERREN ok imóti Hans Smurda.

華語：世上的君王一齊起來，臣宰一同商議，要敵擋耶和華並祂的受膏者。

Orðið יִמְשִׁיחוֹ (*meshīḥō*) — „hans smurda" — er av rotenni מ-שׁ-ח (*m-sh-ḥ*), at smyrja. Í Grísku er þetta yvirfert sem τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ (*toū khristoū autoū*), bokstavliga „hans Kristus." Þetta er veðtekðuríkaste sambandsliðinn millum Gamalt Testamenti ok den grísku hefð. Orðið רוֹזְנִים (*rōzenīm*) er eitt sjaldgefið hebraiskt orð fyri „herrar, stórmenni, þeir sem ráða."

詞彙 יִמְשִׁיחוֹ（*meshīḥō*）——「祂的受膏者」——源自詞根 מ-שׁ-ח（*m-sh-ḥ*），意為「膏抹」。七十士譯本將之譯為 τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ（*toū khristoū autoū*），字面意為「祂的基督」。此乃舊約

與希臘傳統之間最具標誌意義之關聯詞彙。רוֹזְנִים（*rōzenīm*）為罕見之希伯來語詞彙，意指「統治者、權貴」。

Targum Tehillim yvirferer versit so:

《詩篇他爾古姆》如此翻譯本節：

קָיְמִין מַלְכֵי אַרְעָא וְשִׁלְטוֹנַיָא יִתְחַבְּרוּן כַּחֲדָא לְמֶעְרְדָא קֳדָם יְיָ וּלְמִנְצֵי עַל מְשִׁיחֵיהּ

Qāymīn malkhē ar'ā ve-shilṭōnāyā yitḥabberūn ka-ḥadā le-māredā qodām Yeyā ū-le-minṣē 'al meshīḥēh.

„Kongarnir av jordeni standa ok valdsmennirnar samlast saman at gera uppreist framfyri HERREN ok at stríða imóti Hans Smurda."

「世上諸王起來，掌權者聚集一處，要在耶和華面前叛逆，要與祂的受膏者爭鬥。」

Legg merki til at Targum nøter orðið לְמֶעְרְדָא (*le-māredā*, „at gera uppreist"), sem er sterkare enn det hebraiska נוֹסְדוּ (*nōsedū*, „rådgera"), ok leggjur til orðið לְמִנְצֵי (*le-minṣē*, „at stríða"), sem ekki finnst í den hebraiska teksten. Þetta intensifiserer den polemiska tonen.

值得注意者，他爾古姆使用 לְמֶעְרְדָא（*le-māredā*，「叛逆」），較希伯來語 נוֹסְדוּ（*nōsedū*，「商議」）更為強烈，且增添 לְמִנְצֵי（*le-minṣē*，「爭鬥」）一詞，此為希伯來原文所無，由此強化了其論戰語氣。

Midrash Tehillim 2:4 gefur eitt kraftugt líkningartal:

《詩篇米德拉什》2:4 提供了一段有力之寓言：

על ה' ועל משיחו — משל לגבור שהיה במדינה... גוג ומגוג עתידין לומר: שוטים היו הראשונים שמעקיפין עצה על ישראל ולא היו יודעים שיש להם פטרון בשמים. אני איני עושה כן, אלא בתחלה אני מזדווג לפטרונן, ואחר כך אני חוזר על ישראל.

'Al YHWH ve-'al meshīḥō — māshāl le-gibbōr she-hāyāh bi-medīnāh... Gōg ū-Māgōg 'atīdīn lōmar: shōṭīm hāyū hā-ri'shōnīm she-ma'aqīfīn 'ēṣāh 'al Yisra'ēl ve-lō hāyū yōde'īm she-yēsh lāhem paṭrōn ba-shāmāyim. 'Anī 'ēnī 'ōśeh khēn, 'ellā ba-teḥillāh 'anī mizdavvēg le-faṭrōnān, ve-'aḥar kākh 'anī ḥōzēr 'al Yisra'ēl.

„Imóti HERREN ok imóti Hans Smurda — eitt líkningartal um ein sterkan kæmpu í einni borg… Gog ok Magog skulu sija: 'Fyrstir vóru dårir, þeir sem leitaðust við Israel ok vissu ikkje at þeir hava ein vernjara í himnenom. Eg geri ikkje so; heldur í fyrstu kemst eg at vernjaren, ok síðan snýst eg aftur at Israel.'"

「敵擋耶和華並祂的受膏者——此可比作城中之一位勇士……歌革和瑪各終將說：『先前之人愚蠢，圍謀以色列卻不知其在天上有一庇護者。我不如此行，乃先攻其庇護者，然後再轉向以色列。』」

Talmúð Bavlí, Avodah Zarah 3b kemur þetta til enn sterkare framsøgu:

巴比倫塔木德《偶像崇拜篇》3b 更進一步闡述此主題：

כֵּיוָן שֶׁרוֹאִין מִלְחֶמֶת גּוֹג וּמָגוֹג, אוֹמֵר לָהֶן: עַל מָה בָּאתֶם? אוֹמְרִים לוֹ: עַל ה׳ וְעַל מְשִׁיחוֹ.

Kēvān she-rō'īn milḥemet Gōg ū-Māgōg, 'ōmēr lāhen: 'al māh bā'tem? 'Ōmerīm lō: 'al YHWH ve-'al meshīḥō.

„Tá þeir sjá stríð Gogs ok Magogs, segir Hannj til þeirra: Fyri hvat komið þér? Þeir segja til Hans: Imóti HERREN ok imóti Hans Smurda."

「當他們看見歌革和瑪各之戰爭時，祂對他們說：你們為何而來？他們回答說：是要敵擋耶和華並祂的受膏者。」

Vers 3 / 第三節
Hebraiskt:

נְנַתְּקָה אֶת־מוֹסְרוֹתֵימוֹ וְנַשְׁלִיכָה מִמֶּנּוּ עֲבֹתֵימוֹ׃

Nenatteqāh 'et-mōserōtēmō ve-nashlīkhāh mimmennū 'avōtēmō.

Gríska (LXX):

διαρρήξωμεν τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν, καὶ ἀπορρίψωμεν ἀφ᾽ ἡμῶν τὸν ζυγὸν αὐτῶν.

Diarrhḗxōmen toùs desmoùs autōn, kaì aporrípsōmen aph' hēmōn tòn zygòn autōn.

Norn: Lat oss slita sundur þeirra bønd ok kasta frá oss þeirra reip!

華語：我們要掙開他們的捆綁，脫去他們的繩索！

Legg merki til eitt veðtekðuríkt skifte í LXX: þar sem det hebraiska teksten hefur עֲבֹתֵימוֹ (*'avōtēmō*, „þeirra reip/snørur"), setir Gríska textið τὸν ζυγὸν αὐτῶν (*tòn zygòn autōn*, „þeirra ok"). Þetta er eitt tolkingsfrelsiskt skifte sem hermer den grísku lesarum meir begripligu mynd — „okit" av þrældominum í staðin fyri „reipin."

值得注意的是七十士譯本中一個顯著之翻譯轉換：希伯來原文作 עֲבֹתֵימוֹ（*'avōtēmō*，「他們的繩索」），而希臘文本作 τὸν ζυγὸν αὐτῶν（*tòn zygòn autōn*，「他們的軛」）。這是一種釋經性的翻譯轉換，以「軛」之意象取代「繩索」，使希臘讀者更易理解奴役之概念。

Midrash Tehillim 2:5 útleggjur:

《詩篇米德拉什》2:5 釋曰：

ננתקה את מוסרותימו — אלו תפילין של יד. ונשליכה ממנו עבותימו — אלו תפילין של ראש.

Nenatteqāh 'et-mōserōtēmō — 'ēlū tefillīn shel yād. Ve-nashlīkhāh mimmennū 'avōtēmō — 'ēlū tefillīn shel rō'sh.

„Lat oss slita sundur þeirra bønd — þetta eru tefillin-reimurin á hondeni. Ok lat oss kasta frá oss þeirra reip — þetta eru tefillin-reimurin á hevdenu."

「掙開他們的捆綁——此指手上之經文匣帶。脫去他們的繩索——此指頭上之經文匣帶。」

Talmúð Bavlí, Avodah Zarah 3a–3b útbreiðir þessa lesning veð sinni frægu söguskírn um sukka-reynsluna, þar sem Guð prøver þjóðirnar veð einni léttri boðorðí (sukkah), ok þeir sparka sukkan ok ganga frá henni, ok sija: נְנַתְּקָה אֶת מוֹסְרוֹתֵימוֹ — „Lat oss slita sundur þeirra bønd."

巴比倫塔木德《偶像崇拜篇》3a–3b 以著名之住棚節試驗敘事擴展此解讀：上帝以一條輕省之誡命（住棚）試驗列國，而他們竟踢開住棚離去，說道：נְנַתְּקָה אֶת מוֹסְרוֹתֵימוֹ——「掙開他們的捆綁。」

Yerushalmi Avodah Zarah 2:1:3 leggur til:

耶路撒冷塔木德《偶像崇拜篇》2:1:3 補充道：

כָּל הַמִּצְוֹת עֲתִידִין בְּנֵי נֹחַ לְקַבֵּל עֲלֵיהֶם... וּבַסּוֹף הֵן עֲתִידִין לַחֲזוֹר בָּהֶן. וּמַה טַּעַם? נְנַתְּקָה אֶת מוֹסְרוֹתֵימוֹ — זוֹ מִצְוַת תְּפִילִּין. וְנַשְׁלִיכָה מִמֶּנּוּ עֲבוֹתֵימוֹ — זוֹ מִצְוַת צִיצִית.

Kol ha-miṣvōt 'atīdīn benē Nōaḥ le-qabbēl 'alēhem... ū-va-sōf hēn 'atīdīn la-ḥazōr bāhen. Ū-māh ṭa'am? Nenatteqāh 'et-mōserōtēmō — zō miṣvat tefillīn. Ve-nashlīkhāh mimmennū 'avōtēmō — zō miṣvat ṣīṣīt.

„All boðorðurin taka Noahs synir á seg í framtíðeni... ok í enden snúa þeir sér frá þeim. Ok hví? 'Lat oss slita sundur þeirra bønd' — þetta er boðorðið um tefillin. 'Lat oss kasta frá oss þeirra reip' — þetta er boðorðið um ṣīṣīt."

「將來挪亞之子孫皆將領受一切誡命……但最終他們將反悔。何故？『掙開他們的捆綁』——此指經文匣之誡命。『脫去他們的繩索』——此指繸子之誡命。」

Vers 4 / 第四節

Hebraiskt:

יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׂחָק אֲדֹנָי יִלְעַג־לָמוֹ׃

Yōshēv ba-shāmayim yiśḥāq; 'Adōnāy yil'ag-lāmō.

Gríska (LXX):

ὁ κατοικῶν ἐν οὐρανοῖς ἐκγελάσεται αὐτούς, καὶ ὁ κύριος ἐκμυκτηριεῖ αὐτούς.

Ho katoikōn en ouranois ekgelāsetai autoús, kaì ho kýrios ekmyktēríeī autoús.

Norn: Den sem siter í himnenom hlæger; Herren spottar þeim.

華語：那坐在天上的必發笑；主必嗤笑他們。

Det gríska verbið ἐκμυκτηριεῖ (*ekmyktēríeī*) er sérlega sterkt — bokstavliga „at rynkja nasena at" — ein djúpare ok meir líkamleg mynd enn det hebraiska יִלְעַג (*yil'ag*).

希臘語動詞 ἐκμυκτηριεῖ（*ekmyktēríeī*）語氣尤為強烈——字面意為「皺鼻以示輕蔑」——較希伯來語 יִלְעַג（*yil'ag*）之意象更為具體而帶有肢體性。

Midrash Tehillim 2:6 — Rabbi Aḥa segir í nafni Rabbi Shemuels:

《詩篇米德拉什》2:6——拉比阿哈以拉比撒母耳之名曰：

ארבע שחיקות הן: א׳ יושב בשמים ישחק. ב׳ ואתה ה׳ תשחק למו. ג׳ ה׳ ישחק לו. ד׳ גם אני באידכם אשחק.

'Arba' śeḥīqōt hēn: (1) yōshēv ba-shāmayim yiśḥāq; (2) ve-'attāh YHWH tiśḥaq lāmō; (3) YHWH yiśḥaq lō; (4) gam 'anī be-'ēdkhem 'eśḥāq.

„Fjórir hlátrar eru: (1) 'Den sem siter í himnenom hlæger'; (2) 'Ok Þú HERRE hlæger at þeim'; (3) 'HERREN hlæger at honum'; (4) 'Eg ok hlæger veð øngd yðar.'"

「有四種笑：（一）『坐在天上的必發笑』；（二）『祢耶和華必嗤笑他們』；（三）『耶和華嗤笑他』；（四）『我也要在你們遭災時發笑。』」

Talmúð Bavlí, Avodah Zarah 3b intensifiserer þetta:

巴比倫塔木德《偶像崇拜篇》3b 進一步強化此點：

אָמַר רַבִּי יִצְחָק: אֵין לוֹ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שְׂחוֹק אֶלָּא אוֹתוֹ הַיּוֹם בִּלְבַד.

'Āmar Rabbī Yiṣḥāq: 'ēn lō la-Qādōsh Bārūkh Hū' śeḥōq 'ellā 'ōtō ha-yōm bilvad.

„Rabbi Jitsḥak sagði: Guð hlæger aðeins á einni dag — danomdag."

「拉比以撒曰：聖者——願祂受祝頌——唯在那一日方有笑聲。」

Vers 5–6 / 第五至六節
Hebraiskt:

אָז יְדַבֵּר אֵלֵימוֹ בְאַפּוֹ וּבַחֲרוֹנוֹ יְבַהֲלֵמוֹ: וַאֲנִי נָסַכְתִּי מַלְכִּי עַל־צִיּוֹן הַר־קָדְשִׁי:

'Āz yedabbēr 'ēlēmō be-'appō; ū-va-ḥarōnō yevahālēmō. Va-'anī nāsakhtī malkhī 'al-Ṣiyyōn har-qodshī.

Gríska (LXX):

τότε λαλήσει πρὸς αὐτοὺς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ ταράξει αὐτούς. ἐγὼ δὲ κατεστάθην ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐπὶ Σειὼν ὄρος τὸ ἅγιον αὐτοῦ.

Tóte lalḗsei pròs autoùs en orgē autoū, kaì en tō thymō autoū tarāxei autoús. Egō dè katestáthēn hyp' autoū epì Seiōn óros tò hágion autoū.

Norn: Tá talar Hannj til þeirra í reiðini sinni ok í grimmani sinni skelfir Hannj þá. Ok Eg havi smurt min konung yvirMínn helgi fjall, Sión.

華語：那時祂要在怒中責備他們，在烈怒中驚嚇他們：「我已經立我的君在錫安——我的聖山上了。」

Verbið נָסַכְתִּי (*nāsakhtī*) er í miðpunkti godologiskrar deilu. **Midrash Tehillim 2:8** gefur trjú mismunandi útleggingar:

動詞 נָסַכְתִּי（*nāsakhtī*）乃神學論辯之焦點。《詩篇米德拉什》2:8 提供了三種不同之釋義：

מהו נסכתי? (1) משחתיה — כמה דאמר: וסוך לא סכתי. (2) אתיכתיה — כמה דאמר: עגל מסכה. (3). גידלתיו — כמה דאמר: ושמונה נסיכי אדם

Māhū nāsakhtī? (1) Meshaḥtīh — kemāh de-'āmar: ve-sōkh lō sakhtī. (2) 'Atīkhtīh — kemāh de-'āmar: 'ēgel massēkhāh. (3) Giddaltīv — kemāh de-'āmar: ū-shemōnāh nesīkhē 'ādām.

„Hvat merkjer *nāsakhtī*? (1) 'Eg havi smurt hann' — svo sem sagt er: 'smyrjing smurdi eg ikkje.' (2) 'Eg havi støypt hann' — svo sem sagt er: 'ein støypdur kalv.' (3) 'Eg havi gjørt hann stóran' — svo sem sagt er: 'åtta høfðingjar mannaens.'"

「נסכתי 何義？（一）『我已膏抹他』——如所記：『不用膏抹自己。』（二）『我已鑄造他』——如所記：『鑄造之牛犢。』（三）『我已高舉他』——如所記：『八位人間之首領。』」

Targum Tehillim yvirferer vers 6 við tveim verbum:

《詩篇他爾古姆》以兩個動詞翻譯第六節：

וַאֲנָא רַבִּיתִי מַלְכִּי וּמַנִּיתֵיהּ עַל טוּר מַקְדְּשִׁי

Va-'anā rabbītī malkhī ū-manītēh 'al ṭūr maqdeshī.

„Ok Eg havi upphøgt konung minn ok skipað hann yvirMítt helga fjall."

「我已高舉我的君王，並委任他在我聖山之上。」

Her nøter Targum tvø aramísk verb: רַבִּיתִי (*rabbītī*, „Eg upphøgdi") ok וּמַנִּיתֵיהּ (*ū-manītēh*, „ok skipadi hann"), í staðin fyri eitt hebraiskt verb נָסַכְתִּי. Þetta er klárt godologiskt val at forðast den krismuninga-merkinguna ok leggja áherslu á Guðs konung-skipan.

此處他爾古姆使用兩個亞蘭語動詞：רַבִּיתִי（*rabbītī*，「我已高舉」）及 וּמַנִּיתֵיהּ（*ū-manītēh*，「並委任他」），以取代希伯來語單一動詞 נָסַכְתִּי。此為明顯之神學選擇，迴避膏抹之含義而著重上帝之君王委任。

Vers 7 / 第七節

Hebraiskt:

אֲסַפְּרָה אֶל־חֹק יְהוָה אָמַר אֵלַי בְּנִי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ׃

'Asapperāh 'el-ḥōq; YHWH 'āmar 'ēlay: benī 'attāh, 'anī ha-yōm yelidtīkhā.

Gríska (LXX):

διαγγέλλων τὸ πρόσταγμα Κυρίου. Κύριος εἶπεν πρός με· Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.

Diaggéllōn tò próstagma Kyríou. Kýrios eīpen prós me: Hyiós mou eī sý, egō sḗmeron gegénnēká se.

Norn: Eg vil kunngjera boðorðið: HERREN sagði til mín: Þú ert Mínn son; Eg havi í dag getið þín.

華語：我要傳聖旨：耶和華曾對我說：「祢是我的兒子，我今日生了祢。」

Þetta vers er hjartað av heilu sálminum, ok den messíaníska víðfrægin þess er orðin.

此節乃全篇詩篇之核心，其彌賽亞意涵至為深遠。

Targum Tehillim gjever eina grundvallar rabbínska útlegging:

《詩篇他爾古姆》提供了一項根本性之拉比釋義：

אֶשְׁתְּעֵי קְיָמָא דַּיְיָ אֲמַר חֲבִיב כְּבַר לְאַבָּא לִי אַנְתְּ זַכָּאָה כְּאִלּוּ יוֹמָא דֵּין בְּרִיתָךְ

'Eshte'ē qeyāmā da-Yeyā 'amar: ḥavīv ke-var le-'abbā lī 'ant zakkā'āh ke-'illū yōmā dēn berētākh.

„Eg vil segja frá sáttmálanumav HERREN. Hannj sagði: Kær sem ein son til ein fader ert þú hjá Mér, rein semtil þessendag hafði Eg skapað þín."

「我要述說耶和華之聖約。祂說：『你於我前，親如子之於父，純潔如同我今日創造了你。』」

Her er det kritiskaste godologiska valið í Targum: í staðin fyri det bokstavliga בְּנִי אַתָּה (*benī 'attāh*, „Þú ert Mínn son"), setir Targum חָבִיב כְּבַר לְאַבָּא (*ḥavīv ke-var le-'abbā*, „kær sem ein son til ein fader"), skapandi eitt líkningartal í staðin fyri eina bókstavlega sonarvísun. Þetta er eitt medvitið godologiskt val at forðast dei kristnu lesningunum.

此處乃他爾古姆最關鍵之神學選擇：以 חָבִיב כְּבַר לְאַבָּא（*ḥavīv ke-var le-'abbā*，「親如子之於父」）取代希伯來語字面之 בְּנִי אַתָּה（*benī 'attāh*，「祢是我的兒子」），將直述性之子嗣宣告轉化為譬喻，此為有意識之神學選擇，旨在迴避基督教之解讀。

Midrash Tehillim 2:9 gefur den fullstendiga rabbínska svörunni:

《詩篇米德拉什》2:9 給出了完整之拉比回應：

בני אתה — מכאן תשובה לאומרים יש לו בן. ואת מותיב להון: בן לי אתה אינו אומר, אלא בני אתה כעבד שעושה לו רבו קורת רוח ואומר לו: אנא מחבב לך כברי.—

Benī 'attāh — mi-kān teshūvāh lā-'ōmerīm yēsh lō vēn. Ve-'at mōtīv lehōn: „ben lī 'attāh" 'ēnō 'ōmēr, 'ellā „benī 'attāh" — ke-'eved she-'ōśeh lō rabbō qōrat rūaḥ ve-'ōmēr lō: 'anā meḥabbēv lākh ke-verī.

„'Þú ert Mínn son' — her frá er svör til þeirra sem segja at Hannj hefer ein son. Þú svararþeim: 'Ein son til Mín ert þú' segir hannj ikkje; heldur 'Mínn son ert þú' — semein þræll sem veiter sinum herra ánøgju, ok herren segir til hans: 'Eg elska þeg sem minn eigen son.'"

「『你是我的兒子』——由此可駁斥那些聲稱祂有子嗣者。你回應他們：經文並未說『一個兒子屬於我的就是你』，而是說『我的兒子是你』——就如同一個僕人使主人心悅，主人便對他說：『我愛你如同我自己的兒子。』」

Talmúð Bavlí, Sukkah 52a gefur eina kraftuga messíaníska lesning:

巴比倫塔木德《住棚節篇》52a 提供了一段有力之彌賽亞解讀：

תָּנוּ רַבָּנַן: מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד שֶׁעָתִיד לְהִגָּלוֹת בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אוֹמֵר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: שְׁאַל מִמֶּנִּי דָּבָר וְאֶתֵּן לָךְ, שֶׁנֶּאֱמַר: אֲסַפְּרָה אֶל חוֹק... אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ. שְׁאַל מִמֶּנִּי וְאֶתְּנָה גּוֹיִם נַחֲלָתֶךָ.

Tānū Rabbānān: Māshīaḥ ben Dāvīd she-'ātīd le-higgālōt bi-mehērāh be-yāmēnū, 'ōmēr lō ha-Qādōsh Bārūkh Hū': she'al mimmennī dāvār ve-'ettēn lākh, she-ne'emar: 'asapperāh 'el ḥōq... 'anī ha-yōm yelidtīkhā. She'al mimmennī ve-'ettenāh gōyīm naḥalātekhā.

„Rabbínar kendu: Til Messíasben David, sem er tilkominni at uppenberast snarliga í vårum dögum, segir Den Helgi, velsignaður sé Hannj: 'Biðj Meg um hvat sem er ok Eg gevi þér þat,' svo sem skrivað er: 'Eg vil kunngjera boðorðið… Eg havi í dag getið þín. Biðj Meg ok Eg gevi þjóðirnar til arfleiðar þinnar.'"

「諸拉比教導：對於彌賽亞大衛之子——願他速速在我們的日子顯現——聖者（願祂受祝頌）對他說：『向我求你所願的，我必賜給你。』如經上所記：『我要傳聖旨……我今日生了你。你求我，我就將列國賜你為基業。』」

Þetta er eitt merkisvert vitnemál, þar sem Talmúðsitt sjálfur les Sálm 2:7–8 sem Guðs orð til den messíaníska konunginum.

此為極為重要之見證，因為塔木德自身將詩篇2:7-8 解讀為上帝對彌賽亞君王所說之話語。

Vers 8–9 / 第八至九節

Hebraiskt:

שְׁאַל מִמֶּנִּי וְאֶתְּנָה גוֹיִם נַחֲלָתֶךָ וַאֲחֻזָּתְךָ אַפְסֵי־אָרֶץ: תְּרֹעֵם בְּשֵׁבֶט בַּרְזֶל כִּכְלִי יוֹצֵר תְּנַפְּצֵם:

She'al mimmennī ve-'ettenāh gōyīm naḥalātekhā va-'aḥuzzātekhā 'afsē-'āreṣ. Terō'ēm be-shēveṭ barzel ki-khelī yōṣēr tenappṣēm.

Gríska (LXX):

αἴτησαι παρ᾽ ἐμοῦ, καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου, καὶ τὴν κατάσχεσίν σου τὰ πέρατα τῆς γῆς· ποιμανεῖς αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς σκεῦος κεραμέως συντρίψεις αὐτούς.

Aítēsai par' emoū, kaì dṓsō soi éthnē tèn klēronomían sou, kaì tèn katáskhesin sou tà pérata tēs gēs. Poimaneīs autoùs en rhábdō sidērā, hōs skeūos keraméōs syntrípseis autoús.

Norn: Biðj Meg ok Eg gevi þér þjóðirnar til arfleiðar, ok endanar jarðarins til eignar. Þú skalt slá þeim veð járnsprotu; sem leirkarit brýtur þú þeim sundur.

華語：你求我，我就將列國賜你為基業，將地極賜你為田產。你必用鐵杖打破他們，將他們如同窯匠的瓦器摔碎。

Her er eitt veðtekðuríkt tungumåligt skifte í LXX: det hebraiska תְּרֹעֵם (*terō'ēm*, „þú skalt brjóta þeim," av ע-ע-ר *r-'-'*) verður ποιμανεῖς (*poimaneīs*, „þú skalt hirða þeim"), av ע-ה-ר (*r-'-h*, „at hirða/gjæta"). Þetta er vegna likrar skrivingar millum רֹעֵם (brjóta) ok רָעָה (hirða), ok speglar ann Vorlage — den hebraiska lesningu sem LXX-yvirsetjaranir hevðu framfyri sér.

此處七十士譯本有一顯著之語言轉換：希伯來語 תְּרֹעֵם（*terō'ēm*，「你必打破他們」，源自 ע-ע-ר）變為希臘語 ποιμανεῖς（*poimaneīs*，「你必牧養他們」），源自 ר-ע-ה（*r-'-h*，「牧養」）。此

因 רֹעֵם（打破）與 רָעָה（牧養）之書寫形式相近，反映了七十士譯者所依據之底本（Vorlage）之不同讀法。

Targum Tehillim yvirferer:

《詩篇他爾古姆》如此翻譯：

תְּתַבְּרִנוּן הֵיךְ בְּחוּטְרָא דְּפַרְזְלָא הֵיךְ מָאן דִּפְחַר תִּתְרְעִנוּן

Tetabberīnūn hēkh be-ḥuṭrā de-farzlā, hēkh mān di-feḥar tittre'īnūn.

„Þú brýtur þeim sem með járnsprotu; sem leirkarit knýr þú þeim sundur."

「你必如以鐵杖打碎他們，如同窯匠之器皿般擊碎他們。」

Vers 10–12 / 第十至十二節

Hebraiskt:

וְעַתָּה מְלָכִים הַשְׂכִּילוּ הִוָּסְרוּ שֹׁפְטֵי אָרֶץ: עִבְדוּ אֶת־יְהוָה בְּיִרְאָה וְגִילוּ בִּרְעָדָה: נַשְּׁקוּ־בַר פֶּן־יֶאֱנַף וְתֹאבְדוּ דֶּרֶךְ כִּי־יִבְעַר כִּמְעַט אַפּוֹ אַשְׁרֵי כָּל־חוֹסֵי בוֹ:

Ve-'attāh melākhīm haśkīlū; hivvāserū shōfeṭē 'āreṣ. 'Ivdū 'et-YHWH be-yir'āh; ve-gīlū bi-re'ādāh. Nashsheqū-var pen-ye'enaf ve-tō'vedū derekh, kī-yiv'ar kim'aṭ 'appō; 'ashrē kol-ḥōsē vō.

Gríska (LXX):

καὶ νῦν, βασιλεῖς, σύνετε· παιδεύθητε, πάντες οἱ κρίνοντες τὴν γῆν. δουλεύσατε τῷ κυρίῳ ἐν φόβῳ, καὶ ἀγαλλιᾶσθε αὐτῷ ἐν τρόμῳ. δράξασθε παιδείας, μή ποτε ὀργισθῇ Κύριος, καὶ ἀπολεῖσθε ἐξ ὁδοῦ δικαίας, ὅταν ἐκκαυθῇ ἐν τάχει ὁ θυμὸς αὐτοῦ. μακάριοι πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ᾽ αὐτῷ.

Kaì nŷn, basileīs, sýnete; paideúthēte, pántes hoi krínotes tèn gēn. Douleúsate tō kyríō en phóbō, kaì agalliāsthe autō en trómō. Dráxasthe paideías, mḗ pote orgisthē Kýrios, kaì apoleīsthe ex hodoū dikaías, hótan ekkkauthē en tákhei ho thymòs autoū. Makárioi pántes hoi pepoithótes ep' autō.

Norn: So nú, kongarnir, verið vísir; takið áminningu, dómarar jarðarins. Þjónið HERREN meðótta ok fagnið með skjálving. Kyssið den Sonen, at Hannj vreiðist ikkje ok þér týnist á veginum — þvíat snart brunnar reiðin Hans. Sælir eru allir þeir sem trúa á Hann.

華語：現在你們君王應當省悟，你們世上的審判官該受管教。當存敬畏事奉耶和華，又當存戰兢而歡喜。當親嘴子——恐怕祂發怒，你們便在道中滅亡，因為祂的怒氣快要發作。凡投靠祂的，都是有福的。

Den messingsfullasta ordsamansetningin her er נַשְּׁקוּ־בַר (*nashsheqū-var*). Orðið בַר (*bar*) kann merkja „son" (á aramísku) eða „reinleik" (á hebraísku). LXX les det sem „agn av aga": δράξασθε παιδείας (*dráxasthe paideías*, „grípið agn"). Þetta er ein av dei messingsfullju deilu-steðjum í sálm-útleggingarinni.

此處最具意義之詞組為 נַשְּׁקוּ־בַר（*nashsheqū-var*）。בַר（*bar*）一詞可解為「子」（亞蘭語）或「純潔」（希伯來語）。七十士譯本將之解為「接受管教」：δράξασθε παιδείας（*dráxasthe paideías*，「抓住管教」）。此乃詩篇釋經中最具爭議之焦點之一。

Targum Tehillim yvirferer:

《詩篇他爾古姆》翻譯為：

קַבִּילוּ אוּלְפָנָא דִלְמָא יִרְגֵּיז וּתְהוֹבְדוּן אוּרְחָא... טוּבֵיהּ לְכָל דְּסָבְרִין בִּמֵימְרֵיהּ

Qabbīlū 'ūlfānā dilmā yirgēz ū-tehōvedūn 'urḥā... ṭūvēh le-khol de-sāverīn be-mēmrēh.

„Takið imóti lærdominum, at Hannj vreiðist ikkje ok þér týnist á veginum… sælir eru allir sem trúa á Hans Orð (*Memra*)."

「接受教訓，免得祂發怒，你們在路上滅亡……凡信靠祂之聖言（Memra）的，都是有福的。」

Legg merki til at Targum setir אוּלְפָנָא (*'ūlfānā*, „lærdom, kenning") í staðin fyri בַּר (*bar*) ok nøter מֵימְרֵיהּ (*mēmrēh*, „Hans Orð/Memra") í staðin fyri „í Honum" — bæði eru kend aramísk godologisk hugmyndir.

值得注意的是，他爾古姆以 אוּלְפָנָא（*'ūlfānā*，「教訓」）取代 בַּר（*bar*），並以 מֵימְרֵיהּ（*mēmrēh*，「祂的聖言/梅姆拉」）取代「在祂裡面」——二者皆為已知之亞蘭語神學概念。

III. Messíanisk Godologi ok Gog-ok-Magog / 彌賽亞神學與歌革和瑪各

Einn av dei sterkustu godologisku þráðum í rabbínskum Sálm 2-útleggingum er tengd við stríðið í endaløkunum — stríð Gogs ok Magogs.

在拉比對詩篇第二篇之釋經中，最有力之神學主線之一，乃與末世之戰——歌革和瑪各之戰——的關聯。

Talmúð Bavlí, Berakhot 7b segir:

巴比倫塔木德《祝福篇》7b 記載：

קָשֶׁה תַּרְבּוּת רָעָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם יוֹתֵר מִמִּלְחֶמֶת גּוֹג וּמָגוֹג.

Qāshāh tarbūt rā'āh be-tōkh bētō shel 'ādām yōtēr mi-milḥemet Gōg ū-Māgōg.

„Harðare er eitt vondt barn inni í mannensheim enn stríð Gogs ok Magogs."

「一人家中之敗壞子弟，其害甚於歌革和瑪各之戰爭。」

Berakhot 10a tengir Sálm 2 við Sálm 3 í nafni Rabbi Joḥanan:

《祝福篇》10a 以拉比約哈南之名將詩篇第二篇與第三篇相聯：

לָמָּה נִסְמְכָה פָּרָשַׁת אַבְשָׁלוֹם לְפָרָשַׁת גּוֹג וּמָגוֹג — שֶׁאִם יֹאמַר לְךָ אָדָם: כְּלוּם יֵשׁ עֶבֶד שֶׁמּוֹרֵד בְּרַבּוֹ?! אַף אַתָּה אֱמוֹר לוֹ: כְּלוּם יֵשׁ בֵּן שֶׁמּוֹרֵד בְּאָבִיו? אֶלָּא הַוָּה — הָכָא נָמֵי הַוָּה.

Lāmmāh nismkhāh pārāshat 'Avshālōm le-fārāshat Gōg ū-Māgōg? She-'im yō'mar lekhā 'ādām: kelūm yēsh 'eved she-mōrēd be-rabbō?! 'Af 'attāh 'emōr lō: kelūm yēsh bēn she-mōrēd be-'āvīv? 'Ellā hāvāh — hākhā nāmē hāvāh.

„Hví er sagan um Avsjálóm sett attamed sögunni um Gog ok Magog? Fyri þat at ef nåkur segir til þín: 'Er nåkursinn þræll sem ríser imóti herranomþar?' — svara þú ok: 'Er nåkursinn son sem ríser imóti feðr sínum? Ok þó hevði det hendt — so ok her.'"

「何以押沙龍之段落緊接歌革和瑪各之段落？蓋若有人對你說：『豈有僕人反叛其主人者乎？』你亦可答之：『豈有兒子反叛其父親者乎？然而押沙龍確實如此——此處亦然。』」

IV. Endaord / 結語

Sålm 2 stendur sem ein av dei godologisku søjlunum í heilu Tanakh. Frá Midrash Tehillim sem líknar þjóðirnar við den rasande sjóen, til Talmúð Bavlí Sukkah 52a sem beinleiðs setir Sålm 2:7–8 í munn Guðs talandi til Messías ben David, til Targum Tehillim sem varar seg at nøta „son" bókstavliga ok setir í staðin „kær sem ein son til ein fader" — sérhvert vittni uppenbarar djúpan godologiskan lesning.

詩篇第二篇立為全部《希伯來聖經》神學之支柱。從《詩篇米德拉什》將列國比作翻騰之海，到巴比倫塔木德《住棚節篇》52a 直接將詩篇2:7-8 置於上帝對彌賽亞大衛之子所說的話語中，再到《詩篇他爾古姆》謹慎避免字面使用「子」而代之以「親如子之於父」——每一見證皆揭示了深刻之神學解讀。

Den godologiska spenninga millum bókstavlig ok líkningartalig lesning av בְּנִי אַתָּה (*benī 'attāh*) er sannliga den rauða þráðen sem gengur gjønum sölurnar — frá rabbínsku hefðum til kristnu lesningum, ok frá Targumenu til Midrash.

「你是我的兒子」（בְּנִי אַתָּה，*benī 'attāh*）之字面解讀與譬喻解讀之間的神學張力，實為貫穿歷代釋經之紅線——從拉比傳統到基督教解讀，從他爾古姆到米德拉什，皆然。

Svo sem Berakhot 9b kendir oss: Sálm 1 ok Sálm 2 eru eitt — den sæla mannen sem grundar á Guðs lög í Sálm 1 ok den smurdi konungen á Sionsfjalli í Sálm 2 eru tvø andlit einnar guddomligrar sannleikar.

如同《祝福篇》9b 所教導我們的：詩篇第一篇與第二篇是一體的——第一篇中那默想上帝律法的有福之人，與第二篇中錫安山上的受膏君王，乃同一神聖真理之兩面。

אַשְׁרֵי כָּל־חוֹסֵי בו / *'Ashrē kol-ḥōsē vō* / Sælir eru allir þeir sem trúa á Hann / 凡投靠祂的，都是有福的。

V. Orðalisti: Norn (Nynorn) / 諾恩語（新諾恩語）詞彙表

Þessi listi inniheldur uppbyggd orð, nýsløkkjingar ok sérstøk orð sem eru nøtt í þessari skrivingu. Keldur eru Nynorn-verkefnið (nornlanguage.x10.mx), Jakobsens Etymological Dictionary, ok Gamalnorrønar keldur, við tungumåligum nýsløkkjingum þar sem nauðsynligt er.

本詞彙表收錄本文所使用之重建詞彙、新造詞及特殊用語。來源包括新諾恩語計畫（nornlanguage.x10.mx）、雅各布森《詞源詞典》及古諾斯語來源，並於必要時進行語言學新造。

Norn	**Kjelda / Uppbygging**	**Merking (Norn)**	華語
godologisk	ON *guðfræðiligr* → Nynorn *goð* + *-logisk*	guddomskunnskapig	神學的

skriving	ON *skrif* + *-ing* (Nynorn)	skrift, uppsáts	論文、著述
sålmabók	ON *psálmabók* → Nynorn *sålm* + *bók*	salmebok	詩篇
kapituli	Lat. *capitulum* → ON/Nynorn	kapitel	章
útlegging	ON *útlegging*	tolkning, forklaring	釋義、解釋
hebraiskt	ON *hebréskr* → Nynorn *hebraisk* + *-t*	det hebraiska	希伯來語的
gríska	ON *grikkskr* → Nynorn *grísk* + *-a*	det gríska	希臘語的
þjóðirnar	ON *þjóðir* (Nynorn pl. def.)	folki, nationer	列國
fåfengt	ON *fáfengiligr* → Nynorn *fåfengt*	tomhet	虛妄地
kongarnir	ON *konungar* → Nynorn *kongar* + def.	kongane	君王們

herranir	ON *herrar* + Nynorn def. pl.	herrarne	統治者們
smurda	ON *smurðr* (pp. av *smyrja*)	den smurde	受膏者
messíanisk	Heb. *māshīaḥ* + Nynorn adj. suff.	messianisk	彌賽亞的
rådgera	ON *ráðgera*	at rådføre seg	商議
uppreisn	ON *uppreisn*	opprør	叛亂
hlæger	ON *hlæja* → Nynorn *hlæga* (pres. 3sg.)	ler, skrattar	發笑（第三人稱）
spottar	ON *spotta* → Nynorn (pres. 3sg.)	hånar	嗤笑（第三人稱）
grimmani	ON *grimmð* → Nynorn *grimman* + dat.	vrede	烈怒
skelfir	ON *skelfa* → Nynorn (pres. 3sg.)	skaka, skremma	驚嚇（第三人稱）
járnsprotu	ON *járnspjóti*/*sprotr* → Nynorn	järnstav	鐵杖

leirkarit	ON *leirkerald* → Nynorn *leir* + *kar* + def.	lerkärlet	瓦器
arfleiðar	ON *arfleiðar* (gen.)	arvedel	基業
boðorðið	ON *boðorð* + def.	budet	聖旨
kunngjera	ON *kunngjöra* → Nynorn	at göra kjent	宣告
getið	ON *geta* (pp.)	födde	生了
sælir	ON *sælir* (nom. pl.)	salige	有福的（複數）
vreiðist	ON *vreiðask* → Nynorn (pres. subj.)	bli vred	發怒（虛擬語氣）
týnist	ON *týnask* → Nynorn (pres. subj.)	gå under	滅亡（虛擬語氣）
brunnar	ON *brenna* → Nynorn pp./pres.	brinne	燃燒
trúa	ON *trúa*	tro på	信靠

líkningartal	ON *líkingar* + *tal* → Nynorn	liknelse	比喻、寓言
parsjá	ON *parasia* ← Heb. *pārāshāh*	parasja, avsnitt	段落、篇章
heild	ON *heild*	helhet	整體
endaløkunum	ON *endalykt* → Nynorn *endaløku* + dat. pl.	ändens tid	末世（複數與格）
vittni	ON *vitni*	vittnesbörd	見證
medvitið	ON *meðvitandi* → Nynorn adj.	medveten	有意識的
vernjara	ON *verndari* → Nynorn *vernjari* + acc.	beskyddare	庇護者
rauða þráðen	ON *rauðr þráðr* + def.	röda tråden	紅線
andstøðusamband	ON *andstæða* + *samband* → Nynorn	kontrast	對比關係
hápax legómenon	Gríska lånord	hapax legomenon	唯一出現詞

Vorlage	Þýskt lånord (godologisk fagord)	förlaga	底本
inngangsord	ON *inngangs* + *orð*	inledningsord	導論
endaord	ON *enda* + *orð*	slutord	結語
orðalisti	ON *orðalisti*	ordlista	詞彙表
sonarvísun	ON *sonar* + *vísun* → Nynorn	sonhänvisning	子嗣之引述
krismuninga-	ON *krisma* (← Gríska *khrisma*) + *-ung*	smörjelse-	膏抹之—
konung-skipan	ON *konungs* + *skipan* → Nynorn	kunglig insättning	君王委任
intensifiserer	Nynorn verbal. ← Lat. *intensificare*	förstärker	強化
kontrast	Nynorn lånord ← Lat.	kontrast	對比
polemisk	Nynorn ← Gríska *polemikós*	polemisk	論戰的

fagord	ON *fagr* + *orð* → Nynorn (= tech. term)	fackterm	專業術語

Keldur / 參考文獻

Hebraiskt textið: *Biblia Hebraica Stuttgartensia* (BHS), 5. útg. (Stuttgart, 1997). 希伯來文經文：《斯圖加特希伯來聖經》第五版。

Gríska textið: Alfred Rahlfs, *Septuaginta*, 2. útg. (Stuttgart, 2006); Swete útg. 希臘文經文：Alfred Rahlfs《七十士譯本》第二版；Swete 版。

Targum Tehillim: Sefaria.org; Edward M. Cook, *The Psalms Targum* (2001). 詩篇他爾古姆：Sefaria.org；Cook《詩篇他爾古姆》（2001年）。

Talmúð Bavlí: Berakhot 7b, 9b, 10a; Avodah Zarah 3a–3b; Sukkah 52a — Vilna útg.; Steinsaltz útg. 巴比倫塔木德：《祝福篇》7b、9b、10a；《偶像崇拜篇》3a-3b；《住棚節篇》52a——維爾納版；施坦薩茨版。

Talmúð Yerushalmi: Berakhot 4:3:2; Taanit 2:2:3; Avodah Zarah 2:1:3. 耶路撒冷塔木德：《祝福篇》4:3:2；《禁食篇》2:2:3；《偶像崇拜篇》2:1:3。

Midrash Tehillim (Shoḥer Tov), kap. 2 — Buber útg. 詩篇米德拉什（善探者），第2章——布伯版。

Jakobsen, Jakob. *An Etymological Dictionary of the Norn Language in Shetland*, 2 bdk. (London, 1928–32). 雅各布森《設得蘭諾恩語詞源詞典》兩卷本。

Nynorn Project, *Grammar of Nynorn ok Dictionary of Nynorn* (nornlanguage.x10.mx). 新諾恩語計畫，《新諾恩語語法》及《新諾恩語詞典》。

Þessi skriving var samansett á Norn (Nynorn-uppbyggingu) ok Kínversku (Formelt Kínverskt). Norn-framsøgan nøter uppbyggdu orð ok boðskapur frá Nynorn-verkefninu,

Jakobsens orðabók, ok Gamalnorrønar keldur, veð tungumåligum nýsløkkjingum þar sem nauðsynligt er.

本論文以諾恩語（新諾恩語重建體）及華語（中文）撰寫。諾恩語部分使用來自新諾恩語計畫、雅各布森詞典及古諾斯語來源之重建詞彙，並於必要時進行語言學新造。